

Lībekas latviešu teātris patlaban apciemo britu joslas dienviddaļas nometnes ar trim iestudējumiem: M. Zīverta *Kāds, kaļa nav*, V. Kārklīņa *Sarkanvīnu un bērnu lugu Sarkan-galvīte*. Visas trīs izrādes noskatījās arī **Augustdorfas** tautieši. Pie tām gribētos piebilst dažus vārdus par vēroto un redzēto.

Teātris mūsu trimdas teātru vidū droši tura trešos laurus un ir noteikti stiprāks par Vircburgas un citiem mazākiem teātriem. Taču rutinētu un jaunradošu režisoru trūkums neļauj tam iet savdabīgus ceļus, eksperimentēt ar jauniem meklējumiem, bet spiež turēties ierastajos psiholoģiskā reālisma ietvaros. Savu varēšanu nedrīkst pārvērtēt arī ansamblis, kuram pa daļai jābalstās uz jauniem un maz rūdītiem spēkiem. Sauri lokālais darbības apjoms un citas īpatnības trimdā teātri spiež iet plašumā, lai gan tam vairāk kā jebkuram citam vajadzētu iet dziļumā. Viss tas nospraudis līkloču līniju līdzšinējām gaitām, tās gausinājis, teātra saimi turējis entuziasma robežās, zināmas pieticības lokā.

No tagadējās turnejas snieguma izcilākais M. Zīverta darbs. Tas paver dažādas inscenēšanas iespējas, un nevar teikt, ka Pēterā Elsiņa iestudējums, uzsvērdams reālistisko momentu, būtu realizējis mākslinieciski noapaļotā un viengabalainā sniegumā. Darbu uzvedot Vācijas nometņu publikai, dažās vietās sākumā būtu ticis redzēt vairāk notuētu tekstu, kas kāpinātu pārliecinājumu. Ja par kustību un valodas ritma devēju uzlūkojam leģionāra lomas tēlotāju, tad pārējos tam va-

jadzētu vairāk pieskaņot gan līdzībās, gan pretstatā.

No tēlotājiem pirmā vietā Gustava Grauda leģionārs, tipisks maskā un izturēts kustībās. Vienīgi gribējās dzirdēt dziļāku apakštoni balss modulācijās, kā prasītos cilvēks, kam lemts būt iznākušam no kapa, kā nav un kas kļuvis par atmodinātu mūsu laikmeta sirdsapziņu. Asjai Kalniņai kā Zīrai viscaur intensīvi pārdzīvota spēle, bet beigās it kā pietrūkst tehnikas finešu pēdējā iespaida vērsšanai dziļumā. Pēterā Elsiņa Iraisds vidū starp šiem abiem pretpoliem šķiet drusku par pelēku, īpaši balsī. Nez vai režisoram pašam vajadzēja uzņemties šādas atbildīgas lomas tēlošanu.

V. Kārklīņa komēdija apliecina itin veiklu salonlugu rakstnieku, kas prot vecās replikas un asprātības sniegt laikmetīgā variācijā un veco trīsstūrt nostādīt zem cita leņķa. Taču vēl diezgan daudz pietrūkst mērķtiecīgā darbības uzbūvē un piesātinājumā ar vajadzīgo drāmatismu. Tāpēc arī pēc diezgan spriegā pirmā cēliena nāk neglābjams atslābums, ko īpaši jūt otrajā daļā. Jājautā, vai standartizētu salonlugu ražošana piedien šim laikam un sevišķi trimdas rakstniekam? Vai tās nevajadzētu atstāt citiem, mierīgākiem laikiem, ja tādi skatuviski pateicīgi reģioni, kādus drāmas rakstniekam šodien paver divu pasaulu sadursme un milzīgās pārvērtības kaut vai no latviešu lauku sētas līdz aktīva cīnītāja postenim, nemaz nav aizskarti. Zīverts jau gaišredzīgi novilcis pēdējo līniju, līdz kuram šodienas komēdijas un kamerspēles gabali varē-

tu nolaisties — līdz karātavu humoram, līdz greizajam spogulim, laikmeta satīrai. Saldi skābenais salona stils, kas bija tipisks ungāriem un frančiem, latviešu šodienai it kā nepiestāv, kaut gan šoreiz Sarkanvīna barbība notiek angļu aristokrāta mājā un kaut arī autors tur nesekmīgi liek lauzties iekšā vietējam „barbaram”.

E. Kalniņa režija nodrošinājusi raitu izrādi, bet pati komēdija šķiet par plakanu, lai no tās ko lielu aktieri izdabūtu. Tēla noapaļojumā, noslīpētībā un spēlē pirmā vietā jāmin Arnolda Feldmaņa Džozifs. Zirgta arī Irmas Vārpas istabene, tikai gribētos vairāk teātrālas apsviedības. Karīnas loma šoreiz atradās Spodras Zvaigznes rokās, pie kam jaunā aktrise tikami pasvītroja tēla ārējo meitenīgumu un iekšējo nenotelktību. Dīemžēl, beigās itkā apsīkst bu. Dīemžēl, beigās apsīkst izteiksmes līdzekļi. Par vienmuļu balsi un žestos, citādi solīdi interpretētais J. Birkmaņa Alāns. T. Lejniekā jūtama liela iekšēja degsme, bet vēl neatraisīta tehniskā varēšana.

Dekorātori Atis Grunde un Fr. Milts ir vīri savās vietās. Varbūt viņi vislabāk izpratuši, ko šis teātris jau var un ko vēl nevar. E. R.